

[we gaan beginnen]

Water- en rioleringsplan 2027-2032 / IBOR

17 september 2026

Kernboodschap:

Water is niet langer alleen een beheeropgave, maar een cruciale randvoorwaarde voor een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving.

Waarom een nieuw Water- en Rioleringsplan?

Een actueel Water- en Rioleringsplan (**WRP**) is noodzakelijk om wettelijke taken **doelmatig** uit te voeren, **klimaatrisico's** te beheersen en toekomstige investeringen **financieel** beheersbaar te houden.

Ontwikkelingen die de urgentie vergroten:

- Extremere neerslag, langere droogteperioden en toenemende hittestress.
- Verouderende rioleringsinfrastructuur.
- Toenemende druk op de openbare ruimte door:
 - woningbouw en verdichting;
 - landbouwtransities;
 - energietransitie.

Gevolgen zonder maatregelen:

- Meer wateroverlast.
- Verslechtering van de waterkwaliteit.
- Risico's voor gezondheid en leefbaarheid.
- Stijgende maatschappelijke kosten.

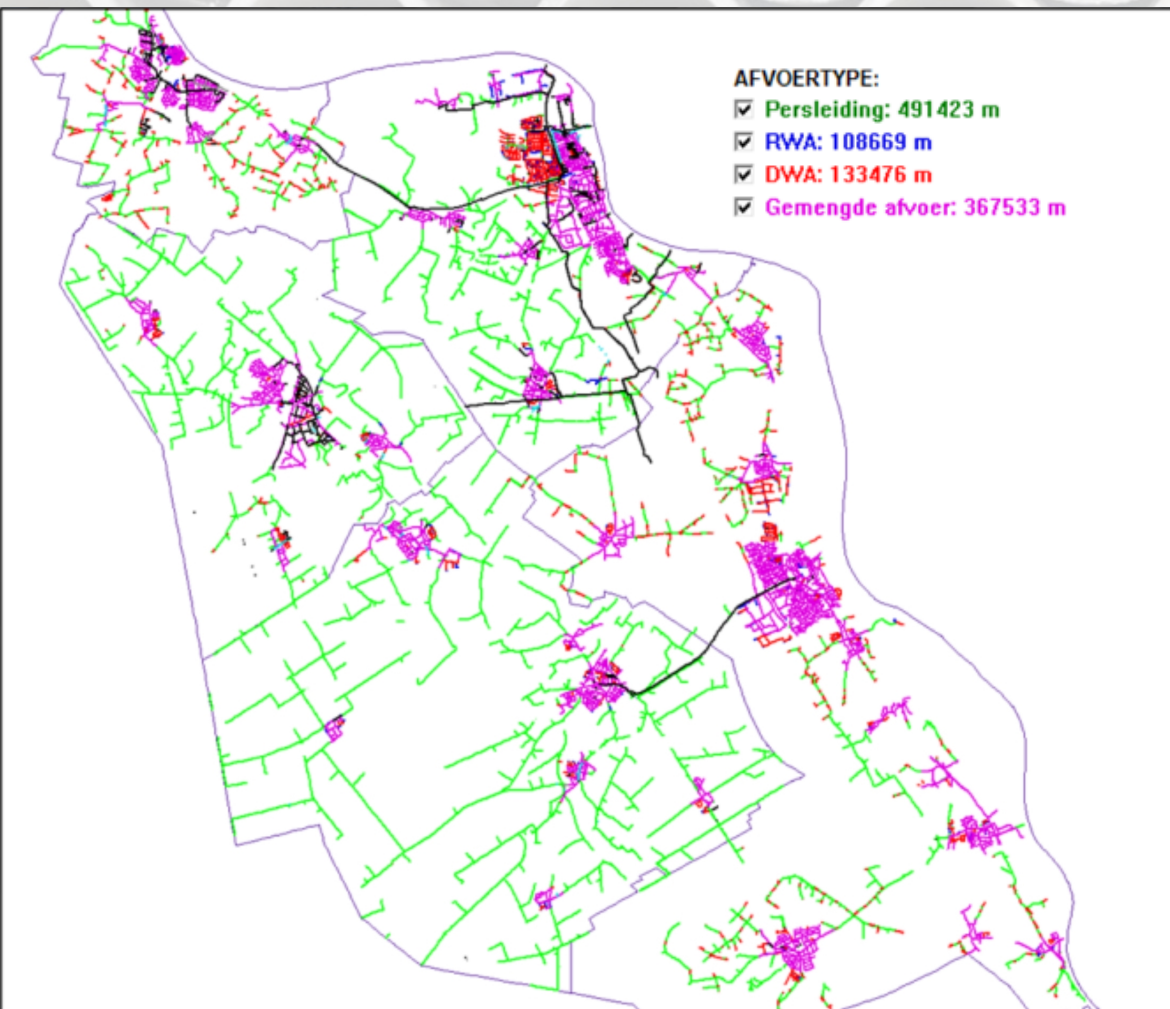

Wateroverlast in Boxmeer op 2 juni 2016

WRP zorgt voor (beleids-)uitgangspunten, een visie, uitvoeringsprogramma, borging en financiering.

Wat hebben we?

Kilometers leidingwerk o.b.v. stelseltype:

• Gemengd stelsel:	380	km
• Vuilwaterstelsel:	95	km
• Hemelwaterstelsel:	150	km
• Mechanisch rioolstelsel:	477	km

Totaal **1102** km

(Kleinste diameter 40 mm, grootste diameter 2000 mm)

Aantallen installaties in beheer:

• Drukrioolgemalen:	1850	st.
• Hoofdgemalen:	110	st.
• Randvoorzieningen:	37	st.
• IBA's (zuivering aan huis):	88	st.
• Fontein;	7	st.
• Helofytenfilter:	1	st.
• Geurfilters:	21	st.
• Afsluiters:	12	st.
• Openbare drinkwatertappunten:	21	st.
• Evenementen watertappunten:	38	st.
• Grondwatermoneringsput:	90	st.

Foto: <https://www.arie-laarakkers.nl/>

Kapitaal waarde voorzieningen: **€1.200.000.000**

Inhoud

Vertaling zorgplichten

Gemeenten hebben wettelijke zorgplichten (Omgevingswet) voor **vuilwater, hemelwater en grondwater**

- **Vuilwater:** inzameling via (gescheiden) riolering en transport naar zuivering (geen ongezuiverde lozingen)
- **Hemelwater:** lokaal verwerken via infiltratie en waterberging, gericht op het voorkomen van wateroverlast (ambitie 2050: geen overlast bij een piekbui van 60 mm/uur)
- **Grondwater:** voorkomen van structurele problemen; verantwoordelijkheid primair bij perceeleigenaar, gemeente grijpt in bij structurele en doelmatige knelpunten

Governance

Water raakt verschillende lagen en disciplines in de organisatie

- Speerpunt omgevingsvisie → rekening houden met water- en bodemsysteem
- Gebiedskompassen → vertaling strategische koers naar projecten (bouwsteen voor de uitvoering van de omgevingsvisie)

Inhoud WRP

- Voorzieningen en gebied
- zorgplichten
- governance en samenhang organisatie
- terugblik WRP 2024-2026
- aandachtspunten en onderzoeken komende planperiode
- samenwerkingen
- gebiedsgerichte aanpak en projecten
- uitvoeringsprogramma en kostendekkingsplan

Het nieuwe WRP: integraal en gebiedsgericht

Van

Traditioneel beheer van riolering en afvalwater.

Naar

Een **integrale** strategie waarin water, klimaat, bodem en ruimtelijke ontwikkeling samenkomen.

Belangrijkste pijlers:

- ✓ Kaderrichtlijn Water (KRW) en verbetering waterkwaliteit
- ✓ Water en Bodem sturend
- ✓ Klimaatadaptatie en robuust watersysteem
- ✓ Gebiedsgerichte uitvoering in de openbare ruimte
- ✓ Vervanging en renovatie van verouderde (druk)riolering

Gebiedsgerichte aanpak

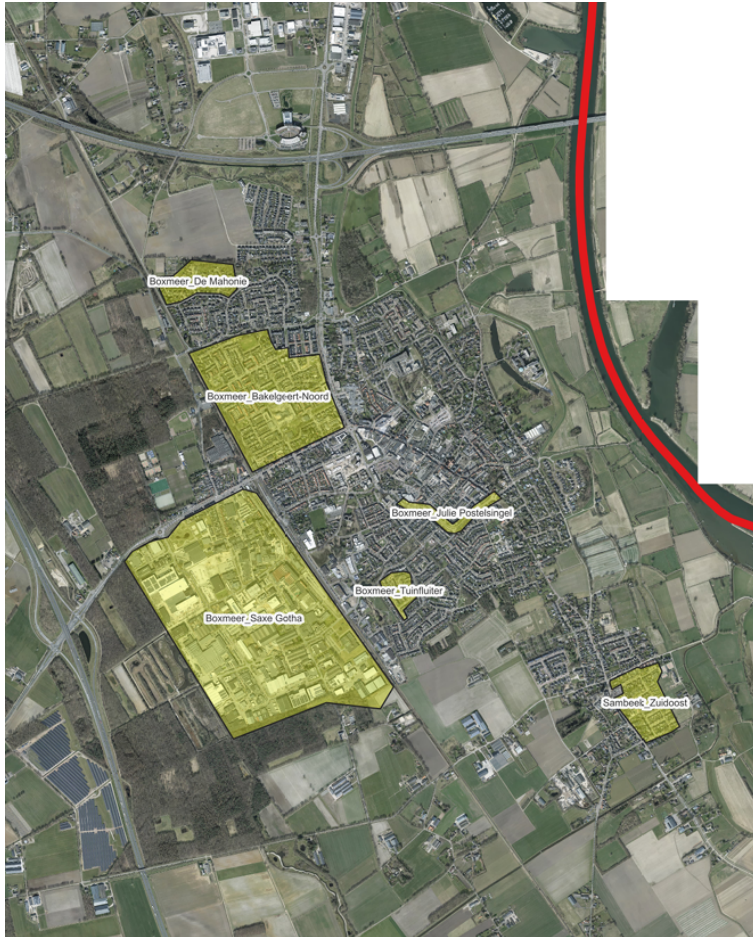
Koppelen van wateropgaven aan:

- beheer en onderhoud;
- woningbouw;
- mobiliteit;
- vergroening;
- sociaal domein.

→ 24 gebiedsgerichte projecten opgenomen in het WRP (naast alle (beheer)investeringen)

Gebiedsgerichte aanpak

Voorbeeld: **Bakelgeert Noord** – gebiedsgericht werken loont

Zonder gebiedsgerichte aanpak: hogere kosten én minder kwaliteit

- € 6,47 mln benodigde investering *Wegen* (2027–2031) zonder integrale aanpak
- € 3,28 mln bijdrage *Wegen* binnen de gebiedsgerichte aanpak
- € 3,18 mln **besparing** door werkzaamheden integraal te combineren
- *Groen*: groeiplaatsverbetering kost zonder integrale aanpak € 162.000 i.p.v. € 81.000 **bij gebiedsgerichte aanpak**
- Integrale aanpak voorkomt **dubbel werk, terugkerende onderhoudskosten en kwaliteitsverlies** en biedt ruimte voor klimaatadaptatie

Zonder gebiedsgerichte aanpak investering (wegen en groen)

→ € 6,47 mln (tlv de begroting)

Gebiedsgerichte aanpak

→ € 3,28 mln (waarvan grotendeels bekostigd kan worden uit het WRP)

Besparing

→ € 3,18 mln

Wat hebben we nodig om dit te bekostigen?

Investeringsvolume van bijna 19 miljoen, jaarlijks (projecten, vervanging, verbetering etc.)

Jaarlijkse exploitatiekosten van 5 miljoen (beheer, onderhoud, planvorming, onderzoek etc.)

Een stijging van **2,6%** jaarlijks op de rioolheffing (zonder inflatie, met = 4,7%).
Dat is een stijging van **0,3%** op het huidige plan.

Rioolheffing is een **gesloten financieringssysteem**: opbrengsten mogen alleen worden gebruikt voor riool- en waterbeheer

Het is **wettelijk kostendekkend** en geen algemene belasting

Varianten →

Hoe gaan we dit doen?

- **Zo veel mogelijk zelf doen:** Strategische en tactische planvorming, storingsdienst
- **Gedeeltelijk uitbesteden:** Operationeel beheer, onderhoud drukriolering
- **Maximaal uitbesteden:** Reiniging en inspectie vrijvervalriolering, kolkenreiniging, onderhoud gemalen

Formatiescan per functie	Zo veel mogelijk zelf doen	Situatie Land van Cuijk	Zo veel mogelijk uitbesteden
Beleidsmedewerker <i>Strategisch, Tactisch, Meten</i>	4.49	4.30	2.96
Beheerder <i>Onderzoek, Toestand/Functioneren, Maatregelen, Onderhoud, Vergunningen, Communicatie</i>	6.60	5.94	5.29
Ontwerper <i>Maatregelen</i>	4.86	2.43	0.00
Gegevensbeheerder <i>Onderzoek, Gegevensbeheer</i>	1.70	1.70	1.70
Projectleider, Werkvoorbereider, Toezichthouder <i>Maatregelen</i>	9.71	4.86	0.00
Buitendienst <i>Onderzoek, Onderhoud</i>	17.41	7.76	0.43
TOTAAL	44.76	26.98	10.38

Varianten

Wat doet het beleidsmatig met de rioolheffing (huidige berekeningen, vast prijspeil, 2026) :

2,6 %

1,8 %

2,1 %

1,3 %

Scenario	Maatregel	Korte termijn	Lange termijn
1. Volledig scenario	Alle investeringen uitvoeren	Hoogste investering	Meest toekomstbestendig
2. Geen gebiedsgerichte aanpak	Gebiedsgerichte aanpak en extra wateropgaven (verwacht beleid waterschap) vervallen	Lagere investering	Kosten later via vervanging. Kosten worden in de begroting opgenomen.
3. Geen klimaatopgaven	Klimaatlabel B (voor hitte en afkoppelen) vervalt	Lagere investering	Minder klimaatbestendig, beleidsaanpassingen, mogelijk hogere beheerkosten
4. Combinatie 2 + 3	Beide maatregelen vervallen	Meeste besparing	Grootste risico op hogere toekomstige kosten

Jaar	Basisvariant	Variant 2	Variant 3	Variant 4
2026	€ 271,44	€ 271,44	€ 271,44	€ 271,44
2027	€ 278,50	€ 276,33	€ 277,14	€ 274,89
2028	€ 285,74	€ 281,30	€ 282,96	€ 278,38
2029	€ 293,17	€ 286,36	€ 288,90	€ 281,91
2030	€ 300,79	€ 291,52	€ 294,97	€ 285,49
2031	€ 308,61	€ 296,77	€ 301,16	€ 289,12
2032	€ 316,63	€ 302,11	€ 307,49	€ 292,79

IBOR, koppeling beheeropgaven

Wist jij dat de rioolheffing de gemeentelijke watertaken bekostigt en aansluit op civiele werkzaamheden, groenbeheer en de energietransitie.

Ja en door werkzaamheden te combineren worden kosten en overlast beperkt.

Wadi

Watergang

Proces IBOR

- WRP loopt vanaf **2027** → IBOR-proces in **2027/2028**

Vanaf 2029: integrale balans tussen opgaven en middelen

- Goede balans tussen **ambities/opgaven** en **beschikbare financiële middelen**
- Integrale afweging van investeringen binnen beide programma's
- Verbinding via de **MPP-BOR-tafel**
 - Opgaven samenbrengen: **BOR, klimaat, mobiliteit en energie**
 - Gezamenlijk **programmeren en prioriteren** op inhoud én financiën
 - **Werk met werk maken** door projecten slim te combineren
 - Opgaven zoveel mogelijk **gebiedsgericht** uitvoeren
 - Duidelijke positionering van opgaven binnen de **gebiedsgerichte aanpak** in de **bundelingsgebieden**

Financiering integrale projecten

- Integrale projecten worden gefinancierd vanuit meerdere bijdragen:
 - Stedelijk water (WRP)
 - IBOR (wegen, bomen, groen en spelen)
 - Mobiliteit (indien van toepassing)
 - Subsidies (kansen beter benutten en actief onderzoeken)
- Het **WRP** levert naar verwachting de grootste financiële bijdrage (circa **80%**)

Strategische uitgangspunten richting IBOR 2029

- Financieel aansluiten bij de uitgangspunten van het **WRP**
- Integrale programmering en financiering als leidend principe
- Met het oog op de druk op de begroting (exploitatie) inzetten op een **meerjarige investeringsaanpak** om financiële grip en voorspelbaarheid te vergroten.

Vervolg

WRP:

- Eind oktober ter vaststelling naar het college
- In december ter vaststelling naar de raad
- IBOR: proces is opgestart, besluitvorming 2028

Hoe zit dit in de praktijk? → Waterwandeling 8 oktober tussen 10 en 12 uur.

Vragen en reacties

landvancuijk.nl

